

A bíborosi kollégium

2010. 11. 22. 21:59

A Római Szentegyház bíborosai külön testületet alkotnak, amely három rendre tagolódik. A testület sajátos feladatai közül az egyik legfontosabb a mindenkori pápa megválasztása.

A bíborosi kollégium a hagyományoknak megfelelően mindmáig három rendre, diakónusira, presbiterire és püspökre tagolódik, noha immár csak püspökökből áll (egyedi kivételek lehetségesek). A diakónusi rendbe azokat nevezi ki a pápa, akik a Római Kúriában teljesítenek szolgálatot, illetve azokat a nyolcvan éven felüli prelátusokat, akik mintegy szolgálataik elismeréséül kapják a bíborosi méltóságot. A presbiteri rendbe az egyházmegyét vezető főpásztorok kerülnek.

A püspöki rendbe a pápa a presbiteri rend tagjai közül léptet elő bíborosokat, az éppen megüresedő helyekre. A hét szuburbikárius (Róma-környéki) egyházmegyére (Ostia, Albano, Frascati, Palestrina, Porto-Santa Rufina, Sabina-Poggio Mirteto, Velletri-Segni) hat bíboros jut, mert a dékán, akit a püspök-bíborosok maguk közül választanak, automatikusan megkapja az ostiai címet is, a korábbi megtartásával (az ostiai egyházmegye mára amúgy is csak névleges). A keleti egyházak pátriárkái közül kinevezett bíborosok ugyancsak a püspöki rendbe kerülnek, de mivel ők más sajátjogú egyházhoz tartoznak, nem sorolják őket a római helyi egyház „tiszteltbeli tagjai” közé, vagyis nem kapnak szuburbikárius egyházmegyei címet. Ugyanakkor nem vesznek részt a dékán megválasztásában, és nem is választhatók erre a tisztségre.

A dékán a testület vezetőjeként amolyan első az egyenlők között, akit a püspök-bíborosok választanak maguk közül, akárcsak a helyetteseként működő alldékánt. Igazi feladata a pápai szék üresedésének idején van: ekkor lényegében ő látja el az „ideiglenes államfő” hivatalát. Ő értesíti a pápa haláláról a többi bíborost, vezeti a bíborosok gyűléseit. Ő közli a gyász hírt a Szentszéknél akkreditált nagykövetekkel és a külföldi államfőkkel. A Vatikánvárosi Állam civil vezetését maga a bíborosi kollégium látja el, amit ő elnököl. A dékán joga püspökké szentelni az új pápát, ha megválasztásakor még nem volna az, illetve péteri szolgálata ünnepélyes megkezdésekor ő húzza fel a halászgyűrűt a pápa ujjára. Tisztségét (amiről bármikor lemondhat) megőrzi nyolcvanadik életéve betöltését követően is, de ilyenkor a konklávé már nem tud részt venni. Ez esetben helyét az alldékán veszi át, ha pedig ő is nyolcvan év feletti, akkor a sorban következő püspök-bíboros.

A camerlengo, vagyis kamarás eredetileg a pápai „pénzügyminiszter” [volt](#). Ő felügyeli az Apostoli Kamarát, azt a hivatalt, amely a Szentszék vagyonaát hivatott kezelni a széküresedés idején. Ilyenkor tulajdonképpen miniszterelnöki funkciókat lát el, ugyanis a pápa halálakor a bíboros államtitkár is felfüggesztődik hivatalából. A camerlengo állapítja meg hivatalosan a pápa halálát (háromszor keresztnevével szólítva, majd bejelentve: „Vere Papa mortuus est”), összetöri a halászgyűrűt, lepecsételi a pápai magánlakosztályt. Ezt követően ő szervezi a bíborosi kollégium és a Vatikán életét a széküresedés alatt. Ő állapítja meg a bíborosi gyűlések időpontját, szervezi a pápa temetését és magát a konklávé. Nyolcvanéves korában a camerlengo megbízatása megszűnik, hiszen az Apostoli Kamara is a Kúria egyik hivatala. Utódját a pápa nevezi ki, illetve széküresedés idején a bíborosok testülete választja meg ideiglenes jelleggel, s majd az új pápa erősíti meg.

A protodiakónus bíboros a diakónusi rend legrégebben kinevezett tagja. Ő az, aki bejelenti a népnek az új pápa megválasztását („Habemus Papam!”), beiktatásakor pedig feladja rá a palliumot. Még akkor is, ha esetleg koránál fogva a konklávé már nem vehetett részt. A protopresbiternek, vagyis a presbiteri rend rangidős tagjának nincsenek ilyen jellegű funkciói, minthogy többnyire Rómától távol élő bíborosról van szó.

A kollégium titkárának funkcióját nem bíboros látja el, hanem a Püspöki Kongregáció mindenkori titkára. A testületnek korábban volt saját kamarása, camerlengója is, aki vagyonaát kezelte, illetve a konzisztóriumon jegyzői feladatot látott el.

A bíborosi kollégiumon belül is előfordul „áthelyezés”. Az ún. igénylés, vagy opció révén ugyanis az egyes presbiteri, vagy diakónusi címről át lehet lépni egy másikra. Tíz év elteltével pedig a diakónus-bíboros igényelheti előléptetését a presbiteri rendbe. Az igénylést a konzisztóriumon kell megtenni, s a pápa hagyja jóvá.

A bíborosok ún. titulusaik, illetve diakóniáik – azaz címtemplomaik – révén kötődnek mindmáig az Örök Városhoz, amelynek ilyenformán tiszteltbeli klerikusainak számítanak. A címtemplom lelkipásztori és anyagi ügyeinek intézésébe ugyan nem szólhatnak

bele, de pártfogolhatják azt, illetve címerüket elhelyezik a templom kapuja mellett. Hasonlóképpen a püspök-bíborosok sem látják el immár a szuburbikárius egyházmegyék vezetését, amelyek saját ordináriussal bírnak.

A bíborosi kollégium legfontosabb testületi feladata a pápai szék üresedésekor jelentkeznek: átmenetileg intézni a Szentszék ügyeit, megvitatni az egyházat érintő legfontosabb kérdéseket, illetve megválasztani az új római pápát. Ez utóbbi a XI. században vált a bíborosok kiváltságává, amit a fokozatosan kialakuló konklávé intézményének keretében gyakoroltak. Az a törekvés állt ennek háttérében, hogy Péter utódának megválasztását lehetőleg függetlenítsék a külső befolyásolási kísérletektől. Mégis, az európai nagyhatalmak sokszor elérték, hogy bizalmasaik bíborosi méltóságot kapjanak (az ún. „koronabíborosok”), és rajtuk keresztül egészen a XX. század elejéig még vétőjogot is gyakorolhattak a konklávén.

Bíbor viseletük színe ma már elsősorban nem a fejedelmi méltóságot jelképezi, mint egykor, amikor „az egyház hercegeinek” is nevezték őket, hanem – esküjük szavainak megfelelően – a vértanúsáig elmenő hűségre emlékeztet.

Érszegi Márk Aurél/Magyar Kurír

[*Kövesse a Magyar Kurírt a Facebookon is!*](#)

© Híreink „Magyar Kurír” forrásmegjelöléssel szabadon felhasználhatók.

Forrás: <http://www.magyarurir.hu/hirek/biborosi-kollegium>

Magyar Kurír Szerkesztőség | 1364 Budapest, Pf. 41. | Telefon: 479-20-20 Fax: 479-20-21 | E-mail: mk@katolikus.hu